

Open innovatie biedt mogelijkheden

Het innovatieve vermogen van de bouwsector is erg laag in vergelijking met andere sectoren. De huidige tijden dragen helaas niet bij om hier op grote schaal verandering in te brengen. Maar als je goed zoekt, vinden we ook nu bedrijven in de bouw die in tijden van crisis hun nek uitsteken en het lef hebben om te investeren in de toekomst. Zij beseffen dat alleen op deze wijze vooruitgang te boeken is en zij zo als overwinnaar het bloederige slagveld gaan verlaten.

Op de bijeenkomst van Slimbouwen op 23 april werd duidelijk hoe lastig het is om ook nu het licht te blijven zien. Door open te praten over verschillende innovatie initiatieven in de bedrijven en in innovatieteams, zijn obstakels besproken en tips gedeeld. Concullega's helpen elkaar verder,

gezelschap, hebben bedrijven hun angsten en vragen aan elkaar durven tonen en laten zien waar ze tegen aan lopen. Dit is de basis van open innovatie. Samen staan we sterk!
Met frisse moed, boordevol nieuwe ideeën en kansen hebben we de middag af-

openen hun begrotingen en maken samen de stap naar een betere toekomst. Tijden om alleen in een lab opgesloten te innoveren zijn voorbij. Er moet verder gekeken worden over de grenzen van eigen muren. Door op de bijeenkomst een 'open en vertrouwde' omgeving te creëren met select

gesloten met een inhoudelijke lezing met betrekking tot de ontwikkeling en integratie van solar en kaswoningen. Ook u kunt deelnemen aan een van de bijeenkomsten van Slimbouwen. Neem voor meer informatie contact op met Slimbouwen.

Slimbouwen Agenda 2013

- 26 juni: Slimbouwen Innovatie Community: De wind in de zeilen!
- 15 juli: sluiting inschrijving Slimbouwen item van 2013
- Begin september: bekendmaking top 10 kanshebbers Slimbouwen item van 2013
- 19 september: Slimbouwen excursie en bekendmaking winnaar Slimbouwen item van 2013
- 31 oktober: Congres: Bouwmaterialen & Innovatie
- 12 november: Innovatie Community

Voor informatie en deelname zie www.slimbouwen.nl of stuur een email naar info@slimbouwen.nl.

Slimbouwen zoekt vernieuwers

Sluitingsdatum aanmelding prijsvraag verlengd tot 15 juli

Onlangs heeft de Stichting Slimbouwen de wedstrijd 'Slimste item van 2013' uitgeschreven. De jury werd flink verrast door de enorme verscheidenheid aan inzendingen. Daarom is besloten om niet één winnaar, maar er drie uit te roepen! Eén per categorie: Slimbouwen Project, Slimbouwen Concept en Slimbouwen Product. De termijn voor indienen is daarmee uitgesteld naar maandag 15 juli.

Ik ben FRED, en u?

FRED is Flexibel, Reduceert zijn footprint, houdt van Efficiency, en is dol op Duurzame oplossingen. Kan u wat FRED kan? Vol doet uw Slimme Project, Slimme Product of Slimme Concept als beste aan de kernwaarden van FRED? Meldt dan uw item gratis vóór maandag 15 juli aan. Download het indieningsformulier op www.slimbouwen.nl. Overtuig de jury bestaande uit Prof. Dr. Ir. Jos Lichtenberg (voorzitter expertcommissie), Dr. Ir. Elma Durmisevic (TU Twente, 4D

architects), Dr. Ir. Haico van Nunen (Bouwhulp Groep) en Ir. Monique Blacha (Stichting Slimbouwen) en geef een bondige omschrijving van uw item. Aan de hand van het benchmarksysteem beoordeelt de jury welke items het beste voldoen aan FRED en wie zich winnaar mag noemen.

Prijs

De winnaars ontvangen naast het SlimbouwenKeurmerk, een mediapakket. Hierin wordt een artikel geschreven over uw pro-

ject, concept of product. Per prijs worden de bijbehorende media geselecteerd en benaderd. Daarnaast ontvangen de winnaars

drie foto's van een topfotograaf die voor eigen doeleinden gebruikt kunnen worden.

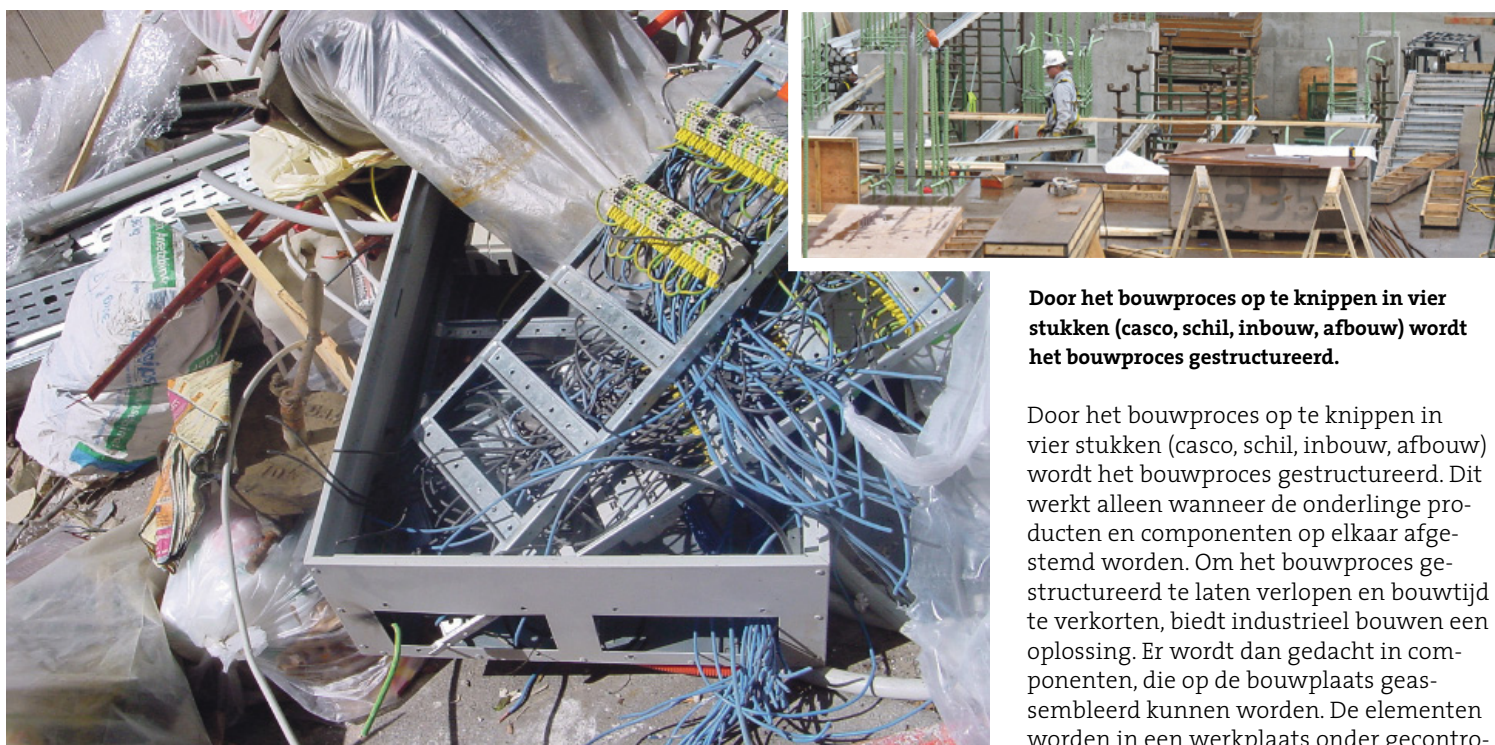
Ga met FRED mee op excursie

De bekendmaking van de winnaars vindt plaats tijdens de SlimbouwenKeurmerk Excursie op donderdag 19 september. Deze dag vindt er een verrassende tocht plaats langs een keur aan innovatieve en slimme projecten, concepten en producten. Zet 19 september daarom nu alvast in de agenda! Aanmelden voor de excursie verloopt via de website van Slimbouwen. Voorregistratie start nu. Voor leden van de Stichting Slimbouwen is deelname aan deze excursie gratis. Niet-leden betalen € 99,-

Meer informatie: www.slimbouwen.nl

Wist u dat: veilig werken aanzienlijk vergroot door efficiënt bouwproces?

In de vorige editie van BouwTotaal is aandacht besteed aan het afval dat de bouwsector produceert. Een groot deel van het afval wordt geproduceerd tijdens de bouwfase. Het betreft onder andere verpakkingsmateriaal en bouwpuin dat rondslingert op de bouwplaats. Naast zwervend afval is er ook een grote hoeveelheid materiaal en materieel op de bouwplaats aanwezig. Soms netjes opgestapeld, maar regelmatig ook verspreid over de grond. Een ongeluk zit in een klein hoekje. Wanneer een werknemer kijkend naar een smsje of what's app op zijn telefoon even niet op let, zijn materiaal, materiaal, puin, afval en natte vloeroppervlakken door hevige regenval grote struikelblokken. Een geordend en gestructureerd bouwproces waarbij de verschillende disciplines niet voor elkaars voeten lopen levert per definitie een beter werkklimaat.

Een groot deel van het afval wordt geproduceerd tijdens de bouwfase.

Veilig bouwen

Veiligheid op de bouw kent veel aspecten. Direct denkt iedereen aan de valbeveiligingen en het aanlijnen. Nog steeds is de bouw een onveilige sector, waar relatief veel ongelukken voorkomen. Vallen is daarvan maar een deel. Nog steeds zie ik op bouwplaatsen planken met naar boven uitstekende spijkerpunten liggen, nog steeds dragen gasten geen veiligheidschoenen of zijn de helmen niet goed afgesteld. Nog steeds ligt er rommel met struikelrisico's, nog steeds lopen bouwvakkers onder het werk te telefoneren.

Met veel verzet investeren bedrijven in valbeveiligingen of valnetten. Ze menen daardoor in een slechte concurrentiepositie te komen met andere bedrijven die de regelgeving aan hun laars lappen. Niet onwaar, maar de echte oplossing ligt niet in het nemen van een paar opgelegde maatregelen. Die ligt in het bewust door veiligheidsogen naar de bouw kijken. Door je personeel een veilige bouwplaats te geven. Orde levert ook een prettiger werkklimaat en daardoor een hogere kwaliteit op. Het loont dus ook gewoon. Natuurlijk moet je hier en daar wat extra's doen, maar het begint met gestructureerd werken inclusief opruimen. Het kan merkwaardig klinken maar eigenlijk helpt Slimbouwen daar enorm bij. Het ideale slimbouwen project is bijvoorbeeld de tweede week na het casco al wind- en regendicht. Alleen op het dak is dan nog een valbeveiliging nodig, maar binnen is het klimaat aangenaam en kan iedereen de concentratie opbrengen om met aandacht de klus te klaren. Disciplines werken ook achter elkaar en niet door elkaar, wat ook al veel 'botsingen' voorkomt. Je struikelt immers altijd over andermans rommel en daarmee wordt ook een negatieve spiraal ingezet.

Veilig werken begint met een doel en een overtuiging. Van daaruit vind je werkmethode die in de basis veiliger zijn dan andere. Bijvoorbeeld omdat de duur van de klus beperkt is. Hoe korter de blootstelling aan risico des te geringer is ook de kans op

Door het bouwproces op te knippen in vier stukken (casco, schil, inbouw, afbouw) wordt het bouwproces gestructureerd.

Door het bouwproces op te knippen in vier stukken (casco, schil, inbouw, afbouw) wordt het bouwproces gestructureerd. Dit werkt alleen wanneer de onderlinge producten en componenten op elkaar afgestemd worden. Om het bouwproces gestructureerd te laten verlopen en bouwtijd te verkorten, biedt industrieel bouwen een oplossing. Er wordt dan gedacht in componenten, die op de bouwplaats geassembleerd kunnen worden. De elementen worden in een werkplaats onder gecontroleerde klimaatgegevens vervaardigd. Ook weersinvloeden van buitenaf hebben geen effect op het proces en veiligheid meer. Daarnaast worden arbeidsomstandighe-

den van werkgevers verbeterd; niet langer op de knieën of gebukt in rare houdingen, maar ergonomisch verantwoord.

Kortom: Veilig en slim bouwen doet u door uw bouwproces te optimaliseren!

ongevallen. Die aanpak heeft ook de neiging om concurrerend te zijn. Dan kost veiligheid opeens niets, maar brengt het iets op!

Binnen slimbouwen werk je ook met een geringer aantal onder- of nevenaannemers. Die kunnen elk voor hun eigen voorzieningen zorgen. Ze zijn specialist en nemen hun kennis van bouwplaats tot bouwplaats mee. Als daarin dan ook nog door slimbouwen een herkenbare structuur zit, snapt iedereen dat dat in het voordeel werkt. Het is niet voor niets dat industriële technieken ook leiden tot een betere beheersing van processen. Dat werkt ook veiligheid in de hand. Met Slimbouwen wordt ook het bouwproces een stuk industrieler. Het begint dus allemaal met willen en nadenken. Dan is er veel mogelijk.

Kansen in Renovatie

In mei was ik betrokken bij de organisatie en invulling van een congres over Renovatie en Kennis. Het uitgangspunt was de vaststelling dat renovatie de laatste pakweg 20 jaar weinig aandacht heeft gehad en dat daarmee veel kennis verloren is gegaan. Ooit in de 70-er en 80-er jaren floeërde het onderwerp en was het ook in opleidingen prominent aanwezig. Tegenwoordig lijkt het net alsof renovatie iets is wat je er wel even bij doet. In opleidingen kom je het thema niet prominent tegen. En dat terwijl de markt erom schreeuwt.

Ik zat er met gemengde gevoelens omdat recent is aangekondigd dat mijn eigen master Building Technology zal worden beëindigd en dat die nu juist bij uitstek wel het een en ander aan de ontwikkeling van renovatie-technologie doet. Het leuke van het congres was dat een opbouwende sfeer domineerde. Veel onderwerpen zijn aangestipt. Nog wel niet hoe dit naar het onderwijs vertaald zou moeten worden, maar het werd volstrekt duidelijk dat het vakgebied veel uitdagingen kent waarop het onderwijs nauwelijks antwoord geeft. Veel van het onderwijs kabbelt voort op de oude wereld en die is nu zo snel en drastisch aan het veranderen dat vrijwel iedereen moet resetten. Geen evolutie maar revolutie. En dat is buitengewoon zorgelijk met onderwijs dat de oude rollen bevestigt, geen visie op de verandering levert, waar zelfs zinvolle kennis verloren gaat. Het aardige van een bedreigde master is dat het reacties uitlokt. Veel bedrijven reageren, ook Bouwend Nederland is bezorgd komen informeren wat er speelt. Dat krijgt nog een follow up. Wellicht dat dit soort aardschokken nodig zijn om wat denken op gang te brengen. Wie zal het zeggen.

Het congres besloot met een manifest. Een start voor een ambitie om aan de weg te gaan timmeren. De eerste deelnemers hebben ook al aangegeven actief mee te willen werken aan de toekomst van de renovatie, die overigens veel breder is dan alleen het verlengen van de levensduur van woningen. Met utilitaire gebouwen heb je het snel over functieveranderingen en dan heet het transitie.

Er waren zoals vaak nauwelijks bouwers aanwezig. Jammer, want ik zie gouden kansen door met op gebruikers gerichte concepten te komen en aldus een soort proactieve aanbieder van oplossingen te worden. Niet offeren en bouwen, vooral voorafgaande aan het bouwen meedenken met de klant (ontwikkelen) en na oplevering faciliteren en beheren. Dat is echt de moeite van het verdiepen waard!

Wie interesse heeft kan zich nog met het manifest bemoeien of anderszins de vinger opsteken. Onder www.renda.nl/Manifest_Renovatie_2020 is het te lezen en kan er worden gereageerd.

Jos Lichtenberg
Prof. dr. ir. Jos Lichtenberg

Jos Lichtenberg is hoogleraar productontwikkeling aan de TU Eindhoven, is voorzitter van Slimbouwen, mede-initiatiefnemer van Inno-Experts. Hij publiceert regelmatig over innovatie in de bouw en is in dat kader actief in diverse nationale commissies en stuurgroepen.